

Marec - Európsky mesiac osvetý o kolorektálnom karcinóme

Epidemiologická správa

V Európe sa každoročne diagnostikuje približne 540 000 prípadov karcinómu hrubého čreva a konečníka, z toho približne 290 000 prípadov u mužov. Do roku 2045 sa očakáva nárast počtu prípadov na viac ako 681 000 ročne. Viac ako 95 % prípadov je diagnostikovaných osobám starším ako 50 rokov (vrátane).

Európske krajiny s najvyšším výskytom karcinómu hrubého čreva a konečníka, zoradené podľa počtu prípadov a podľa incidencie (Zdroj: predikcia SZO na rok 2022)				
Poradové miesto	Krajina	Počet prípadov	Krajina	Incidencia štandardizovaná na svetovú populáciu (počet prípadov/100 000)
	EURÓPA	538 584	EURÓPA	30.5
1.	Rusko	83 693	Dánsko	48.1
2.	Nemecko	62 544	Nórsko	45.3
3.	Taliansko	54 784	Maďarsko	44.2
4.	Francúzsko	51 636	Holandsko	42.8
5.	Spojené kráľovstvo	49 429	Chorvátsko	41.1
6.	Španielsko	39 421	Portugalsko	37.8
7.	Poľsko	26 888	Slovensko	35.7
8.	Ukrajina	20 887	Španielsko	33.8
9.	Holandsko	17 670	Bielorusko	32.7
10.	Rumunsko	13 541	Írsko	32.3
24.	Slovensko	4 219		

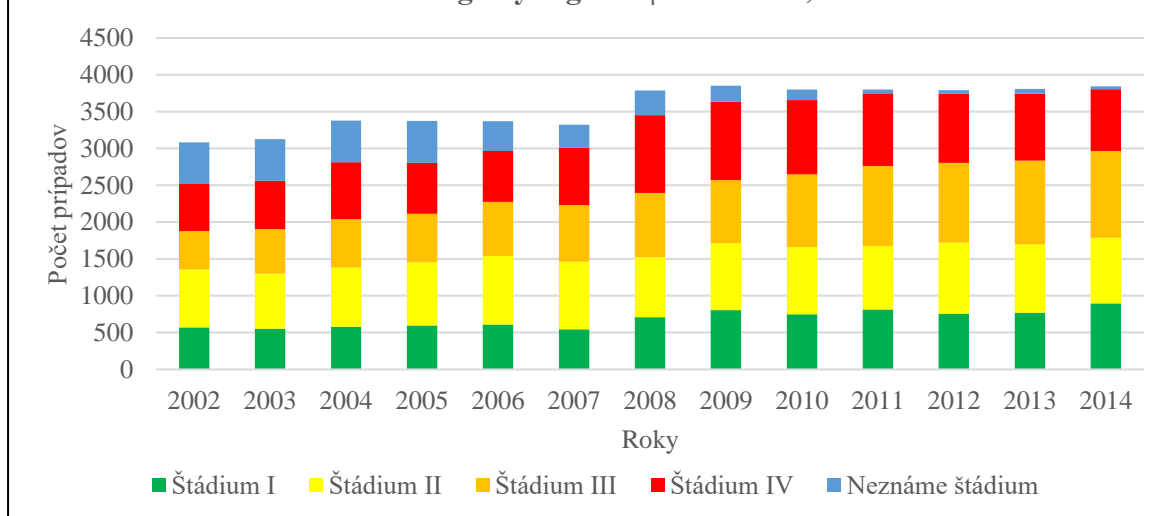
Na Slovensku sa v roku 2021, podľa údajov zdravotných poisťovní spracovaných Národným centrom zdravotníckych informácií (NCZI), diagnostikovalo 4521 prípadov zhubných nádorov hrubého čreva a konečníka, z toho 2634 u mužov a 1887 u žien. Viac ako 95 % prípadov sa diagnostikovalo osobám starším ako 45 rokov. **Kolorektálny karcinóm je najčastejším nádorovým ochorením v Slovenskej republike.**

Zdroj dát: Národné centrum zdravotníckych informácií, údaje zdravotných poisťovní

V rokoch 2007-2014 bolo približne 50 % karcinómov hrubého čreva a konečníka diagnostikovaných v klinických štádiách III a IV, klinické štádium I tvorilo asi pätinu prípadov.

Vývoj incidencie kolorektálneho karcinómu podľa klinických štádií, SR, roky 2000-2014, (zdroj: Klinické štádiá - Národný onkologický register | NOISK.sk)

Zdroj dát: Národné centrum zdravotníckych informácií, Národný onkologický register Slovenskej republiky

Rizikovými faktormi kolorektálneho karcinómu sú napríklad: fajčenie, strava bohatá na nasýtené a živočíšne tuky, vysoký kalorický príjem, obezita, nedostatok fyzickej aktivity. Viac informácií o rizikových faktoroch: <https://www.noisk.sk/pacient/rizikove-faktory-onkologickych-ochoreni>.

Populačný skrining rakoviny hrubého čreva a konečníka prebieha na Slovensku u osôb vo veku 50 - 75 rokov. Skriningovým testom je test na okultné (skryté) krvácanie do stolice (tzv. TOKS), ktorý môže odhaliť skoré štádiá kolorektálneho karcinómu. TOKS je súčasťou preventívnej prehliadky u všeobecného lekára, ktorú by mali poistenci absolvovať každé 2 roky. Možnosťou je tiež absolvovať primárnu skriningovú kolonoskopiu, teda kolonoskopiou bez predchádzajúceho testu na skryté krvácanie do stolice. Viac informácií o skriningu rakoviny hrubého čreva a konečníka (tzv. OnkoKontrola): <https://www.onkokontrola.sk/skrining-kolorektalneho-karcinomu>.

Pre pacientov a ich príbuzných je dostupná **Pacientska príručka**, ktorá sa venuje diagnóze kolorektálneho karcinómu a detailne vysvetľuje skrining, diagnostiku, možnosti liečby a následného sledovania po ukončenej liečbe: <https://www.noisk.sk/files/2019/2019-07-04-colorectal-guide-for-patient-sk-02.pdf>.

Spracovala: Ľudmila Kutáková, konzultant NOI pre epidemiológiu

Dňa: 3.3.2024